

**Yksikön nimi** Sahalahden päiväkoti, Kuhmalahden päiväkoti  
**Yksikön johtaja** Anna-Kristiina Nieminen  
**Päivämäärä** 15.9.2023

## 1. Yhteystiedot, kansilehti

### Varhaiskasvatusyksikön johtaja

Anna-Kristiina Nieminen 0505983260

[anna-kristiina.nieminen@kangasala.fi](mailto:anna-kristiina.nieminen@kangasala.fi)

### Varhaiskasvatuksen apulaisjohtaja

Jussi Kangas 050 4499542

[jussi.kangas@kangasala.fi](mailto:jussi.kangas@kangasala.fi)

### Vastuunhenkilö (esiopetus)

Mira Lindgren 0504493111

[mira.lindgren@kangasala.fi](mailto:mira.lindgren@kangasala.fi)

### Varhaiskasvatuksen erityisopettaja

Pirkkoliisa Kunelius-Niskanen 050 4131349

[pirkkoliisa.kunelius-niskanen@kangasala.fi](mailto:pirkkoliisa.kunelius-niskanen@kangasala.fi)



### Sahalahden päiväkodin ryhmät:

#### Varpuset

[varpuset@kangasala.fi](mailto:varpuset@kangasala.fi) 040 133 6662

#### Peukaloiset

[peukaloiset@kangasala.fi](mailto:peukaloiset@kangasala.fi) 040 133 6661

#### Kivitaskut

[kivitaskut@kangasala.fi](mailto:kivitaskut@kangasala.fi) 040 133 6660

#### Peipposet

[peipposet@kangasala.fi](mailto:peipposet@kangasala.fi) 050 567 0562

#### Talitiinit

[talitiinit@kangasala.fi](mailto:talitiinit@kangasala.fi) 044 4813171

#### Pääskyselät (esiopetus)

[paaskyselat@kangasala.fi](mailto:paaskyselat@kangasala.fi) 040 133 6659

### Kuhmalahden päiväkodin ryhmät:

#### Kurjet

[kurjet@kangasala.fi](mailto:kurjet@kangasala.fi) 040 3578970

#### Joutsenet

[joutsenet@kangasala.fi](mailto:joutsenet@kangasala.fi) 0400 294443

## 2. Kehittämiskohteet

Koko varhaiskasvatuksen tavoitteeksi on nostettu lapsen tuen toteutuminen. Tavoitteena on, että jokainen lapsi saa tarvitsemansa tuen ja lapsen tarvitsemana tuki tuodaan lapsen toimintaympäristöön. Tähän sisältyy myös henkilöstön osaamisen vahvistaminen liittyen lapsen tukeen ja inklusion käsitteeseen. Tavoite sisältää Karvin arviointikriteerit, joissa pedagogisen toiminnan tasolla on veloitteita sekä yksikön johtajaa että henkilökuntaa kohtaan. Johtajan tehtävänä on huolehtia päivittäin lain määrittämästä henkilöstömitoituksesta, että lasten vuorovaikutussuhteiden pysyvyydestä resurssoinnin keinoin. Henkilökunnalle on veloitteena varmistaa, että lapset voivat osallistua kaikkeen toimintaan lapsen taustasta tai ominaisuuksista johtuen.

Sahalahden päiväkodin omiksi kehittämiskohteiksi on nostettu

- \* **työhyvinvoinnin lisääminen**
- \* **yhteisöllisyyden lisääminen**
- \* **lapsen tuen toteutumien arjen tilanteissa**

Kaksi ensimmäistä tavoitetta kulkevat käsi kädessä ja niiden eteen on työyhteisössä tehty viime kaudella paljon, mutta ne ovat edelleen tärkeitä asioita, jotta ne saadaan juurtumaan toimintakulttuuriin. Päiväkodilla on laadittu pelisäännöt henkilökunnalle, ja niiden juurtumista ja toteutumista seurataan. Pelisäännöt kulkevat arjessa mukana ja niihin linkitetään erilaisia asioita. Näillä pelisäännöillä rakennetaan päiväkodin vuorovaikutusta, ilmapiiriä ja yhteisöllisyyttä ja sitä kautta työhyvinvointia. Työhyvinvointiin kuuluu vahvasti myös johtaminen. Johtaminen on päiväkodissamme avointa ja osallistavaa. Tämä lisää työhyvinvointia. Työhyvinvointi ja siihen liittyvät asiat ovat mukana arjessa punaisena lankana.

Viime kaudella aloitimme työtä lapsen laadukkaan arjen parissa. Tällä kaudella syvennämme ja otamme erityisen tarkastelun kohteeksi tuen lapsen arjessa. Tällä tarkoitamme arjen tilanteita, siirtymiä, ruokailuita ja kaikkia tilanteita missä lapsi on osallisena. Tavoitetta on tarkoitus pilkkoa, niin että sen toteutumisen seuraaminen ja kehittäminen on helpompaa ja konkreettista. Esimerkiksi syyskuussa ryhmässä voi olla erityisen huomion alla pukemistilanteet ja niissä arjen tuki, mahdollistaminen.

Henkilökunnan osaamisen kehittämiseksi arjen tuen tilanteisiin on mahdollista osallistua mm. Osakkeen koulutuksiin, konsultoida varhaiskasvatuksen erityisopettajaa, käydä benchmarkkaamassa jossakin toisessa yksikössä tai ryhmässä. Arjen oivallusten jakaminen ja pedagoginen keskustelu on tärkeää.

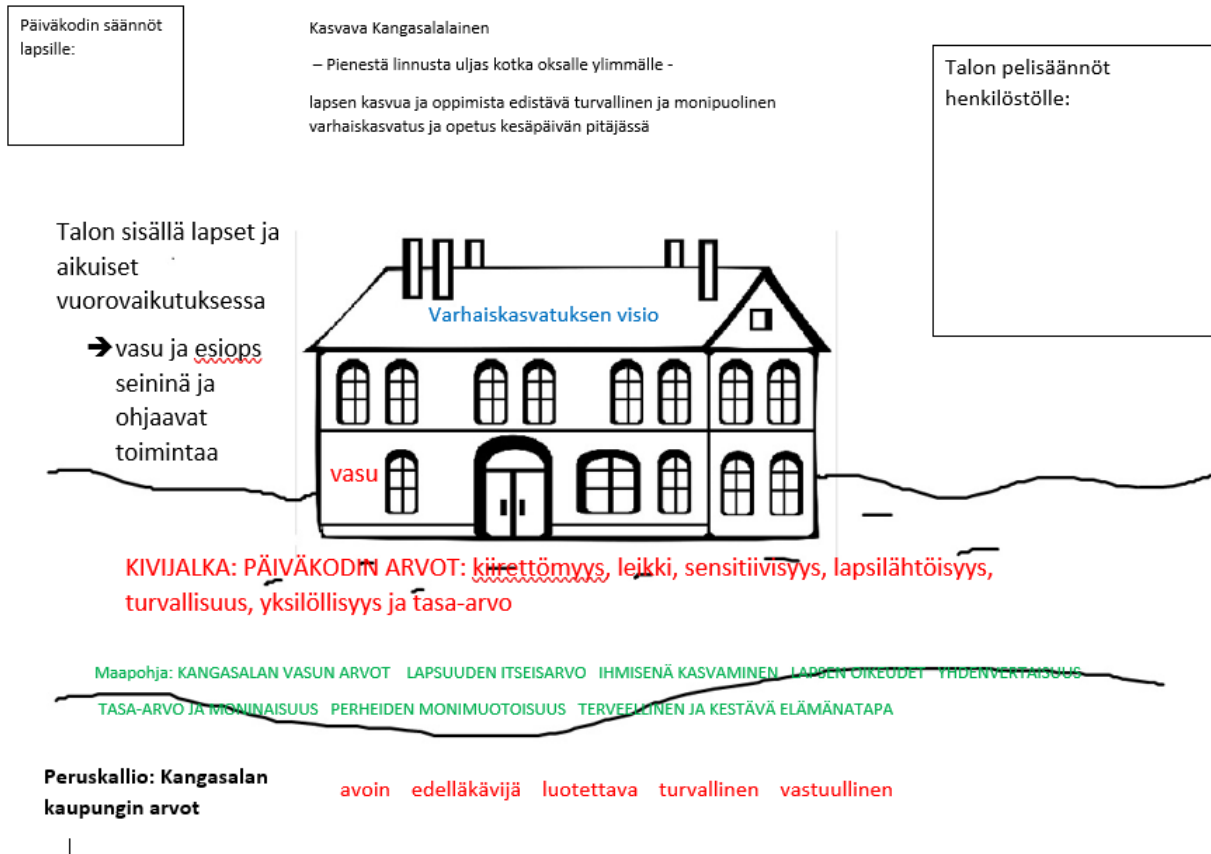
Kuhmalahden päiväkodin kehittämiskohteena on vakan yhteisen kehittämiskohteen lisäksi **pienryhmätoiminnan kehittäminen** sekä **uuden työyhteisön rakentaminen yhdessä Kuhmalahden koulun** kanssa.

Kuhmalahden uusi koulurakennus valmistui päiväkodin yhteyteen elokuussa 2023. Päiväkoti ja koulu toimivat tiiviissä yhteistyössä päivittäin, sillä eskarit ovat oksatoiminnassa ja päiväkodilla ja koululla on yhteisiä tiloja.

## 3. Toimintaperiaatteet

Kangasalan kaupungin varhaiskasvatussuunnitelmasta löytyy kaupungin yhteiset arvot, mihin me myös sitoudumme. Olemme Sahalahden päiväkodin henkilökunnan kanssa käyneet arvot yhdessä läpi keskustellen, ja samalla nostimme esille meidän päiväkodin yhteiset arvot. Talokuvassa kuvataan, miten toimintamme arvoperusta rakentuu. Toiminnan pohja rakentuu arvoille, seinät toiminnalle minkä sisällä toimimme tulevat suunnitelmista (varhaiskasvatussuunnitelma ja esiopetussuunnitelma). Ylhäällä pyrimme kohti kattoa eli kohti varhaiskasvatuksen visioita. Talon sisällä toimintaa ohjaavat myös yhteiset sopimukset, pelisäännöt aikuisille.

## Sahalahden päiväkodin arvot

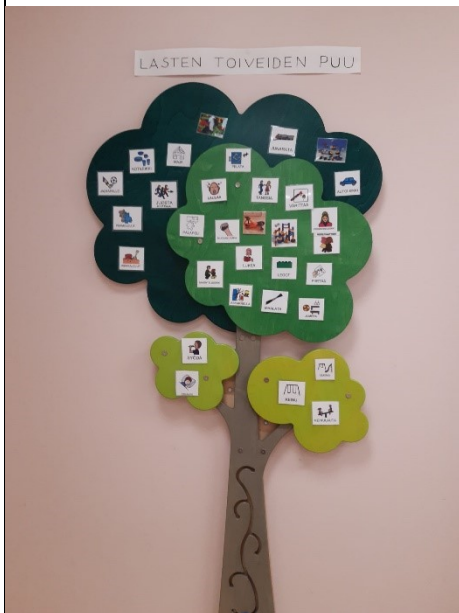


## Kuhmalahden päiväkodin arvot

Tärkeimpinä arvoina päiväkodissa ovat **turvallisuus, hyväksyvä ja kannustava ilmapiiri** sekä **mahdollisuus oppimiseen lapselle ominaisella tavalla**. Lasten **sensitiivinen kohtaaminen** ja jokaisen lapsen huomiointi yksilönä luovat pohjan laadukkaalle varhaiskasvatukselle. Pidämme tärkeänä **avointa ja luottamuksellista suhdetta** lapseen ja perheeseen.

Kuhmalahden päiväkotona on pieni päiväkotona ja yhteisöllisyys näkyy kaikessa toiminnassa. Lapsi päiväkodissa esiopetus mukaan lukien on alle 40, joka mahdollistaa että kaikkia lapset ja aikuiset

tuntevat toisensa hyvin ja yhteistyö perheiden kanssa on tiivistä ja avointa. Kylämäisyys kuvaa hyvin päiväkodin toimintaa.



Lasten ja huoltajien osallisuus on keskiössä päiväkodissamme. Lasten osallisuus toteutuu päivittäin **arjessa** eri tavoilla. Arjen toiminnoissa tehdään mahdollisimman paljon itse; otetaan ruoka, palautetaan astiat, järjestetään ja suunnitellaan oppimisympäristöä. Lapset valitsevat itse leikkejä sekä lauluja. Päiväkodissamme on käytössä myös toiveiden tauluja mm, lasten kokouksia. Arjen havainnointi ja lasten mielenkiinnon kohteiden huomioon ottaminen toiminnan suunnittelussa toimii hyvin.

Huoltajia osallistetaan vasukeskusteluissa, vanhempainiloissa ja sekä päivittäisissä tapaamisissa (lapsen kiinnostuksen kohteet, toiveet jne.) Päiväkodin erilaiset tapahtumat ja juhlat tukevat myös vanhempien osallisuutta. Vuosittain toteutetaan myös asiakaspalautekysely.

Sahalahden päiväkodilla toimii myös vanhempainkerho ja osallistamalla vanhempainkerhon toimintaan huoltajat pääsevät tuomaan esille ajatuksiaan ja toiveitaan ja vaikuttamaan toiminnan suunnitteluun ja toteutukseen.

Toiminta vanhempainkerhossa mahdollistaa myös perheiden verkostoitumista. Kuhmalahdelle toimitaan kyläyhteisönä, ja uusi Kuhmalahden koulutalo on oleellinen osa Kuhmalahden kyläyhteisöä.

Osallisuutta arvioidaan päivittäin sekä pidemmällä aika välillä.

Arjen pedagogiikka perustuu kokopäiväpedagogiikkaan eli jokainen hetki on arvokas pedagoginen oppimistilanne. Arjen pedagogiikassa näkyy vahvasti lapsen osallisuus. Päiväkodissamme toimintaan pienryhmissä, jolloin osa lapsista ulkoilee toisten ollessa sisällä. Tämä mahdollistaa pienemmät ryhmät, vähemmän vuorovaikutussuhteita sekä rauhoittaa tilaa ja tilannetta.

Kestävän tulevaisuuden työtä kehitämme päiväkodilla; pohdinnassa on kierrätyspisteet joka ryhmään, mikä samalla lisää keskustelua omista valinnoista ja kierrättämisestä, sekä kestävästä elämäntavasta. Lasten kanssa korjataan leluja mahdollisuuksien mukaan ja keskustellaan samalla kuinka tärkeää on pitää hyvää huolta leluista ja tavaroista.

Toiminta ja sen suunnittelu pohjautuvat valtakunnalliseen ja Kangasalan kaupungin varhaiskasvatus - ja esiopetussuunnitelmaan ja apuna käytetään toiminnan vuosikelloa. Muita toimintaamme ohjaavia asiakirjoja ovat Kangasalan kaupungin varhaiskasvatuksen

- \* kulttuurikasvatussuunnitelma: kulttuuripyhäys
- \* kansainvälisyyskasvatussuunnitelma
- \* liikuntasuunnitelma

Kangasalan kaupungin varhaiskasvatuksessa on käynnistynyt työskentely uuden tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelman parissa. Sekä Sahalahdella että Kuhmalahdella on käynnistynyt selvitystyö suunnitelman tiimoilta.

Katsomuskasvatusta tapahtuu päiväkodin arjessa; tuomme vasukeskusteluiden pohjalta esille erilaiset ryhmässä olevat katsomukset. Lisäksi suunnitteilla on seurakunnan järjestämää katsomuskasvatustoimintaa (uskontoon sitoumuksetonta).

Kaikissa päiväkodin ryhmissä laaditaan toimintakausittain ryhmän toimintasuunnitelma, johon toimintaa ohjaavien asiakirjojen lisäksi vaikuttavat lasten henkilökohtaiset varhaiskasvatus - ja esiopetussuunnitelmat sekä lasten ja huoltajien toiveet.

Päiväkodin turvallisuussuunnitelma on päivityksessä; suunnitelmassa täytyy ottaa huomioon muuttuneet tilat. Myös ns. turva-appia otetaan käyttöön. Henkilökunnalle järjestetään turvakävelyt sekä perehdytyksiä uuteen appiin ja sen käyttöön.

#### **4. Kehittäminen ja arviointikäytännöt**

Koko päiväkodin toiminnasta vastuu on varhaiskasvatussyksikön johtajalla, joka tekee tiivistä yhteistyötä ryhmien kanssa. Ryhmissä pedagoginen vastuu toiminnasta ja sen suunnittelusta on ryhmän varhaiskasvatuksen opettajalla/opettajilla. Ryhmän moniammatillinen henkilökunta on tiimi, joka yhdessä suunnittelee, toteuttaa ja arvioi toimintaa.

Toiminnan suunnittelu ryhmissä aloitetaan kauden alussa, jolloin ryhmillä on mahdollisuus pitää laajempaa suunnittelua varten ns. pidennetty tiimipalaveri. Ryhmät laativat omat toimintasuunnitelmansa syyskuun loppuun mennessä.

Ryhmän toimintasuunnitelmaan kirjataan toimintaa ohjaavien asiakirjojen pohjalta ryhmän tavoitteet, dokumentointi- ja arviointikäytännöt sekä arjen toimintatapoja. Suunnitelmaa muutetaan ja päivitetään myöhemmin, kun lapsiryhmä tulee tutummaksi, huoltajien kanssa on käyty varhaiskasvatuskeskustelut ja saadaan lasten ja huoltajien ajatuksia ja toiveita osaksi suunnitelmaa. Lasten kanssa tehdään jatkuvaa suunnittelua ja arviointia. Palautetta ja kehittämisideoita saadaan paljon arjen tilanteissa ja keskusteluissa. Arviointimenetelminä lasten kanssa käytössä ovat ikätaso huomioiden mm. äänestykset, hymynaama-arvioinnit, peukutukset, haastattelut ja piirroket. Pienimpien kanssa aikuinen havainnoi lasten eleitä, ilmeitä ja reaktioita toiminnan aikana. Näin tuemme lapsen kehittyviä osallistumisen ja vaikuttamisen taitoja ja rohkaisemme omien ajatusten ja mielipiteiden esiin tuomiseen. lasten reaktioita, ajatuksia ja heiltä saatua palautetta dokumentoidaan kuvaamalla ja kirjaamalla muistiin.

Huoltajilla on mahdollisuus kertoa ajatuksiaan ja toiveitaan päivittäisissä kohtaamisissa ja keskusteluissa, lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaa laadittaessa ja arvioitaessa, vanhempainilloissa sekä päiväkodin tapahtumissa ja juhlissa. Yhteyttä voi halutessaan ottaa myös kirjallisesti tai puhelimitse joko lapsen ryhmän aikuisiin tai varhaiskasvatussyksikön johtajaan. Haluttaessa voimme sopia myös rauhallista keskustelu-aikaa muulloinkin kuin saattotilanteissa.

Suunnittelua ryhmissä tehdään tarpeen mukaan päivittäin, viikoittain osastopalavereissa ja koko talon yhteisissä palavereissa, työryhmien palavereissa sekä varhaiskasvatuksen opettajien pedagogisissa työryhmissä ja sekä koko työyhteisön yhteisissä illoissa. Pääsääntöisesti joka toinen viikko pidetään käytännön asioihin ja tiedottamiseen keskittyvä koko työyhteisön viikkopalaveri ja joka toinen viikko kasvatustoimintaa ohjaava ja kehittävä pedagoginen palaveri.

Huoltajille toimintaa ohjaavat perusteet ja tehdyt suunnitelmat esitellään osastojen vanhempainilloissa ja niistä kerrotaan myös vasukeskusteluissa ja viikkokirjeissä

## 5. Oppimisympäristö

Varhaiskasvatuksessa toimitaan sekä päiväkodin sisätiloissa, päiväkodin piha-alueella, että lähiympäristössä. Kaikki nämä yhdessä muodostavat oppimisympäristön. Hyvästä oppimisympäristöstä löytyy lapsille vaihtoehtoja mieluisaan tekemiseen, monipuoliseen ja vauhdikkaaseen liikkumiseen, leikkeihin ja peleihin sekä rauhalliseen oleiluun tai lepäämiseen. Muuntelemalla tiloja ja käyttämällä kaikkia tiloja yhteisesti ja joustavasti, tarjotaan monipuolisia virikkeitä ja mahdollisuuksia uusiin sosiaalisiin suhteisiin ja vahvistetaan lasten osallisuutta. Yhdessä toimiessaan lapset oppivat toisiltaan niin sosiaalisia taitoja, kuin vuorovaikutusta ja leikkitaitojakin. Myös aikuiset toimivat mallina lapsille. Aikuisen tehtävänä on turvata fyysinen ja psyykinen hyvinvointi ja turvallisuus, ohjata, opettaa, kannustaa ja edesauttaa lasten taitojen ja kaverisuhteiden kehittymistä olemalla mukana lasten toiminnoissa.

**Sahalahden päiväkot**i sijaitsee Sahalahden kylätaajaman sydämessä. Sahalahden erityisyytenä on toisaalta maalaisuus kauempana kaupunkikeskuksesta, toisaalta teollinen tehdasympäristö. Alueen suuria työllistäjiä ovat Saarioisten ja Atrian elintarviketehtaat ja broilertuotanto.

Kylätaajamassa on myös Sariolan yhtenäiskoulu, jossa monilla päiväkotikäisillä on isompia sisaruksia sekä koulun puolella että eskarissa. Meillä on mahdollisuus käyttää mm. koulun liikuntasalia, auditoriota ja talviaikaan pihan luistelujäätä. Päiväkodin lähiympäristössä on myös leikkipuistoja, metsä, liikuntareitti, kirjasto ja kauppakeskus kierrätyspisteineen. Näitä ryhmät ahkerasti käyttävätkin tehdessään retkiä.

Sahalahden päiväkodin kuusi ryhmää sijaitsevat neljässä eri kiinteistössä. Kolme ryhmää varsinaisessa päiväkotirakennuksessa "päätalossa", yksi ryhmä vanhan kunnantalon alakerrassa, ryhmä kirjastotalolla, sekä eskarit Sariolan puukoululla. Toisaalta haasteita yhteiseen toimintaan, toisaalta rauhoittaa ja tarjoaa mahdollisuuksia monenlaisiin toimintamalleihin.

**Kuhmalahden päiväkot**i sijaistaa maaseudulla pellolla hyvin retkeilymaastojen läheisyydessä. Kuhmalahden päiväkodissa on kaksi ryhmää; Kurjet (1-5V) ja Joutsenet (eskarit). Kuhmalahden päiväkot on koulun valmistuttua osa Kuhmalahden koulutaloa. Päiväkodilla on käytössä myös koulun sisätilojen lisäksi monipuoliset juuri valmistuneet ulkoilupihan kaikkine välineineen. Lisäksi päiväkodilta käydään jumpassa läheisessä Pentosalissa. Myös läheiset metsät ovat ahkerassa retkeilykäytössä.

## 5. Pedagoginen tuki

Varhaiskasvatuksessa lapsen kehitystä ja oppimista tuetaan lapsen tarpeiden edellyttämällä tavalla siten, että tuki muodostaa johdonmukaisen jatkumon varhaiskasvatuksen aikana sekä lapsen aloittaessa esiopetuksen.

Lapsen tuen tarpeen havaitsemisessa sekä tuen suunnittelussa ja toteuttamisessa yhteistyö lapsen, huoltajien, varhaiskasvatuksen erityisopettajan ja varhaiskasvatuksen muun henkilöstön kesken on tärkeää. Tarvittaessa tehdään myös moniammatillista yhteistyötä kuntouttavien tahojen kanssa.

Kangasalla on inklusiivinen kolmetasoinen tuen malli; tuki, joka mahdollistaa tarvittaessa yleisen tuen lisäksi tehostetun tai erityisen tuen toimet. Siirryttäessä tuen tasolta seuraavalle lisääntyy annetun tuen intensiivisyys sekä erilaisten tukitoimien määrä.

Tämä tarkoittaa sitä, että lapsen yksilöllisiä tukitoimia, kuten henkilökohtaista ohjaamista, toiminnan kuvittamista tai tukiviittomia lisätään tarpeen mukaan, jotta lapsen on helpompi toimia arjen tilanteissa ja osallistua toimintaan, saada onnistumisen kokemuksia ja positiivinen minäkuva kehittyy.

Lähtökohtana tukitoimissa on aina lapsen etu ja lapsen oikeus tukeen, sekä inklusio eli tuen tuominen lapsen omaan ryhmään. Päiväkodissamme käytetään kuvia arjen tukena sekä ryhmästä riippuen tukiviittomia. Tukiviittomat tullaan ottamaan tämän kauden aikana osaksi jokaisen ryhmän arkea.

Sahalahden päiväkodissa on pieni integroitu erityisryhmä vahvaa tukea tarvitseville lapsille. Tässä ryhmässä on vahvat tuen rakenteet; sekä pedagogiset että resurssoinnin kautta.

## 7. Tiedottaminen

Pääasiallinen viestinnän väline vanhempien kanssa on Päikky-sovellus, jonka kautta lähetetään perheille viikko- ja kuukausikirjeet sekä muita ajankohtaisia tiedotteita. Päikkyä käytetään myös pedagogisen dokumentoinnin välineenä. Tiedottamiseen voidaan käyttää myös sähköpostia. Kiireelliset asiat hoidetaan puhelimitse tai tekstiviestillä.

Myös varhaiskasvatusyksikön johtajan ja varhaiskasvatuksen hallinnon tiedotteita lähetetään sähköpostilla perheille. Päikky-sovelluksen kautta tulee mm. loma-aikojen varhaiskasvatuspalvelujen käyttöön liittyviä kyselyitä.

Tärkeistä asioista ja viikon tapahtumista tiedotetaan myös osastojen ilmoitustauluilla.

Esimies tiedottaa henkilökuntaa ajankohtaisista asioista yksikön yhteisissä talonpalavereissa tai kiireellisissä asioissa viipymättä niitä, joita asia koskee joko suullisesti, sähköpostilla tai tekstiviestillä.

Yhteistyötahojen tiedottamisesta yleisissä asioissa huolehtii pääsääntöisesti esimies, lasten asioissa yhteistyötahoihin on yhteydessä ensisijaisesti ryhmän opettaja.

## 6. Yhteistyö

Huoltajien kanssa tehtävällä yhteistyöllä on tärkeä merkitys varhaiskasvatuksessa. Tavoitteena on yhteinen sitoutuminen lapsen terveen ja turvallisen kasvun, kehityksen ja oppimisen edistämiseen.

Yhteistyön muotoja varhaiskasvatuksen ja huoltajien välillä ovat aloituskeskustelu, päivittäiset keskustelut tuonti- ja hakutilanteissa, varhaiskasvatuskeskustelut, vanhempainillat sekä päiväkodin juhlat ja tapahtumat.

Päiväkodissa työskentelee konsultoiva varhaiskasvatuksen erityisopettaja (veo), joka käy kaikissa ryhmissä ja jolta tarvittaessa voi pyytää konsultaatioapua.

Tärkeää yhteistyötä huoltajien kanssa tehdään myös suunniteltaessa lapsen mahdollisesti tarvitsemaa kehityksen ja oppimisen tukea.

Monialaisessa yhteistyössä lähtökohtana on aina lapsen etu.

Teemme yhteistyötä myös perusopetuksen, monenlaisten kuntouttavien tahojen ja erilaisten asiantuntijoiden kanssa.

Yhteistyötahojamme ovat mm:

- Sariolan koulu, Kuhmalahden koulu
- Perheneuvola, psykologit, puheterapeutit, fysioterapeutit, toimintaterapeutit sekä muut kuntouttavat tahot
- Lastenneuvola, Tays
- Sosiaalitoimi, perhetyö
- Kangasalan seurakunta
- Kangasalan / Sahalahden kirjasto
- Pelastuslaitos
- Taksipalvelut

Tärkeä rooli arjessamme on **Kangasalan kaupungin ateria- ja siivouspalveluilla** sekä **kiinteistöhuoltopalveluilla ja muilla teknisen keskuksen palveluilla**.

Suunnitelma palautetaan 15.9.2023 mennessä esimiesten Teams-kansioon Toiminnan arviointi